

УДК 343.3/7: 347.72

Ольга СКОЧИЛЯС-ПАВЛІВ

Національний університет "Львівська політехніка",
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
olha.v.skochylyas-pavliv@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-6737-7628

Олеся ДИДА

Національний університет "Львівська політехніка",
студентка першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту
права, психології та інноваційної освіти
olesia.dyda.pv.2023@lpnu.ua
ORCID: 0009-0003-0026-4620

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

<http://doi.org/10.23939/law2025.47.235>

© Сkochиляс-Павлів О., Дида О., 2025

У статті досліджено проблематику адміністративної відповідальності юридичних осіб, оскільки притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності залишається одним із найменш врегульованих у національному законодавстві. Тривалий час домінував погляд, згідно з яким суб'єктами адміністративної відповідальності могли бути лише фізичні особи. Формування ринкової економіки, поява приватної ініціативи та різноманіття форм підприємництва поставили нові виклики перед правовою системою, серед яких – потреба у встановленні дієвого механізму впливу на організації та підприємства як учасників адміністративно-правових відносин. Відтак поступово було законодавчо закріплено можливість притягнення юридичних осіб до відповідальності за порушення норм публічного права. Проаналізовано чинне законодавство, судову практику та окремі норми Кодексу України про адміністративні правопорушення, які прямо або опосередковано стосуються адміністративної відповідальності юридичних осіб. На основі емпіричних даних доведено, що найчастіше на практиці відповідальність несуть посадові особи юридичної особи, що свідчить про недосконалість механізму реалізації адміністративної відповідальності юридичних осіб в Україні. Констатовано, що інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб в Україні перебуває на стадії становлення: наявні численні законодавчі прогалини, зокрема брак чітких підстав і процедур притягнення до відповідальності. Обґрунтовано потребу у системному оновленні правового регулювання та розробленні єдиної концепції відповідальності юридичних осіб на рівні окремого нормативно-правового акту. В умовах сучасного правового

розвитку залишення юридичних осіб поза межами чіткої конструкції адміністративно-деліктного права суперечить принципам справедливості, правової визначеності та ефективного захисту публічних інтересів.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, юридичні особи, фізичні особи, посадові особи, адміністративне правопорушення.

Постановка проблеми. Юридична відповідальність є важливим інструментом захисту публічних інтересів у сфері адміністративного права. Проте питання притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності залишається одним із найменш врегульованих у національному законодавстві. Традиційно адміністративне правопорушення асоціювалося з фізичною особою, внаслідок чого Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), ухвалений ще у 1984 році, не передбачав повноцінної участі юридичних осіб у деліктних правовідносинах. Водночас у сучасних умовах, коли юридичні особи стають активними учасниками правовідносин у фінансовій, податковій, митній, енергетичній, екологічній та інших сферах, виникає потреба в чітких правових механізмах притягнення таких суб'єктів до відповідальності. Брак узгодженої концепції, розрізненість норм та нечіткість суб'єктного складу призводять до правової невизначеності, ускладнюють правозастосування та гальмують ефективну діяльність контролювальних органів.

Аналіз дослідження проблеми. Проблематика адміністративної відповідальності юридичних осіб залишається складною та дискусійною. Їй присвячено чимало наукових праць, таких вчених як: Ю. П. Битяк, В. К. Колпаков, О. М. Бандурка, В. М. Гармонія, І. П. Голосніченко, О. І. Остапенко, А. П. Гетьман, В. Д. Бородін, О. В. Кузьменко, Н. М. Хома, С. В. Ківалов, М. П. Кучерявенко, І. В. Константинов, Ю. М. Оборотов та багато інших. Однак єдності в підходах до визначення обсягу відповідальності, суб'єктного складу та механізмів реалізації такої відповідальності досі не досягнуто.

У процесі нашого дослідження проаналізовано низку актуальних наукових праць останніх років, що стосуються порушеної проблематики, хоча з огляду на обмеження обсягу роботи не всі наявні джерела були охоплені. Наприклад, М. Р. Гарат наголошує, що немає чіткого законодавчого визначення суб'єкта адміністративного правопорушення, яке зумовлює труднощі в адміністративному провадженні [1, с. 24–28]. Н. В. Глущенко і В. О. Сагайдак підкреслили фрагментарність регулювання відповідальності юридичних осіб та потребу комплексного нормативного закріплення механізму їх притягнення до відповідальності [2, с. 45–48]. М. О. Кравець звернув увагу на брак єдиного підходу до визначення вини юридичної особи, що, на його думку, ускладнює правозастосування та знижує ефективність механізму відповідальності [3, с. 75–78]. Ю. Ю. Пустовіт обґрунтувала нагальність прийняття нового КУпАП для чіткого визначення підстав і процедур притягнення юридичних осіб до відповідальності [4, с. 266–269].

Мета статті полягає у комплексному аналізі адміністративної відповідальності юридичних осіб на основі чинного законодавства та практики його застосування з акцентом на виявлення нормативних прогалин і суперечностей, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Проблема адміністративної відповідальності юридичних осіб має давню історію дискусій у правничій науці. Ці дискусії зумовлені браком на законодавчому рівні нормативно-правових підстав визначення юридичної особи суб'єктом адміністративної відповідальності. Тривалий час домінував погляд, згідно з яким суб'єктами адміністративної відповідальності могли бути лише фізичні особи. Така позиція пояснювалась класичним уявленням про вину як індивідуальний психічний зв'язок особи з вчиненим правопорушенням. Юридична особа, на відміну від фізичної, не має власної свідомості, волі чи наміру, а її діяльність здійснюється через

систему управління, уповноважених представників і внутрішню організаційну структуру. Крім того, на відміну від фізичної особи, яка діє індивідуально, юридична особа оцінюється за специфічними параметрами колективної діяльності, що значно ускладнює визначення її вини в традиційному розумінні. Саме через ці відмінності юридичні особи тривалий час не розглядалися як суб'єкти адміністративної відповідальності. Однак трансформації політичної та економічної системи України, що почалися у 1990-х роках, зумовили радикальні зміни у підходах до регулювання відповідальності юридичних осіб. Формування ринкової економіки, поява приватної ініціативи та різноманіття форм підприємництва поставили нові виклики перед правовою системою, серед яких – потреба у встановленні дієвого механізму впливу на організації та підприємства як учасників адміністративно-правових відносин. Відтак поступово було законодавчо закріплено можливість притягнення юридичних осіб до відповідальності за порушення норм публічного права [5, с. 539–540].

На думку М. О. Кравець, адміністративна відповідальність юридичних осіб повинна розглядатися як самостійна, а не як похідна від дій їхніх посадових осіб чи працівників. Такий підхід ґрунтується на розумінні юридичної особи як автономного учасника правовідносин, поведінка якого може бути результатом недоліків у внутрішній організації, політиці управління або загальних умовах діяльності. У зв'язку з цим концепція вини юридичної особи має спиратися не лише на індивідуальні дії конкретних осіб, а й на системну оцінку функціонування організації загалом, що відповідає сучасним підходам у країнах ЄС [3, с. 76–77].

Сьогодні існує значна кількість законів, які передбачають адміністративну відповідальність юридичних осіб. Зокрема, такі положення містяться у законах “Про рекламу”, “Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності”, “Про захист від недобросовісної конкуренції”, “Про охорону праці”, “Про виключну (морську) економічну зону України” та ін. У них прямо зазначається можливість накладення адміністративних санкцій саме на юридичні особи. Частина законів, хоч і вказує на наявність відповідальності, однак не містить чітких приписів щодо порядку її реалізації, що зумовлює прогалини в правозастосуванні. У Податковому кодексі України, Господарському кодексі України та окремих спеціальних законах також передбачені випадки застосування адміністративно-господарських санкцій, що по суті є адміністративною відповідальністю. Розділ V Господарського кодексу регламентує застосування до суб'єктів господарювання адміністративно-господарських санкцій, таких як адміністративний штраф, анулювання ліцензії, припинення експортних операцій, тимчасове зупинення діяльності тощо [6]. Хоча ці заходи і не подаються як класична адміністративна відповідальність у межах КУпАП, за своєю суттю вони мають публічно-правовий характер і застосовуються органами державної влади без звернення до суду, що є типовим для адміністративного покарання. Отже, на окрему увагу у контексті притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності заслуговує проблема термінологічної невизначеності. В чинному законодавстві штрафні санкції стосовно юридичних осіб часто позначаються як “фінансові санкції” або “заходи впливу”, хоча за своєю сутністю вони є проявом адміністративної відповідальності. Така розмитість понять ускладнює правозастосування і вказує на потребу чіткого нормативного закріплення правил і процедур притягнення юридичних осіб у новому КУпАП [4, с. 268].

Важливим питанням у контексті притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності залишається визначення їх суб'єктного статусу. Брак чіткої дефініції суб'єкта адміністративного правопорушення у чинному законодавстві ускладнює кваліфікацію правопорушення та негативно впливає на адміністративний процес. Чинний КУпАП, оперуючи переважно категорією “особа”, не враховує специфіки юридичних осіб, що унеможливує повноцінне залучення їх до адміністративної відповідальності на загальному рівні [1, с. 25].

Положення КУпАП виходять із моделі відповідальності фізичних осіб, зокрема через встановлення ознак осудності, віку та обов'язку підпису протоколу правопорушником, що є непридатним для юридичних осіб. Водночас притягнення юридичної особи до адміністративної відповідальності потребує встановлення волевиявлення організації через дії її посадових осіб або представників, що значно ускладнює доведення вини на практиці [7, с. 85].

Проблеми законодавчого закріплення адміністративної відповідальності юридичних осіб залишаються актуальними, оскільки чинний КУпАП передбачає відповідальність переважно лише для фізичних осіб. Інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб в Україні перебуває на стадії становлення: наявні численні законодавчі прогалини, зокрема брак чітких підстав і процедур притягнення до відповідальності, що зумовлює потребу системного оновлення адміністративного законодавства [2, с. 46–48].

Після окреслення загальнотеоретичних аспектів доцільно перейти до безпосереднього аналізу положень КУпАП, які встановлюють адміністративну відповідальність юридичних осіб. У системі адміністративного права України чинний КУпАП залишається головним нормативним актом, який визначає загальні підходи до адміністративної відповідальності. Структура КУпАП усе ще значною мірою відображає застарілий підхід, що базується на домінуванні фізичної особи як єдиного суб'єкта делікту. Але окремі положення КУпАП все ж містять ознаки поступового визнання юридичних осіб суб'єктами адміністративної відповідальності. Яскравим прикладом цього є ст. 27 КУпАП, яка стосується штрафу як виду адміністративного стягнення. У ній безпосередньо визначено, що штраф є грошовим стягненням, який накладається не лише на громадян і посадових осіб, а й на юридичних осіб. Отже, юридична особа прямо згадується як суб'єкт адміністративної відповідальності. Ця норма має фундаментальне значення, адже вказує не лише на суб'єктний статус юридичних осіб у межах адміністративного процесу, а й підтверджує правову природу застосовуваних до них санкцій – саме як карального заходу публічно-правового характеру, а не як, наприклад, заходу господарського або фінансового регулювання. Крім того, у примітці до статті 123 КУпАП прямо зазначено: "...якщо зазначене правопорушення зафіксовано в автоматичному режимі, суб'єктом адміністративного правопорушення є юридична або фізична особа, за якою зареєстровано транспортний засіб". Це положення надає юридичній особі повноцінний суб'єктний статус, що має практичне значення, зокрема у сфері автоматичної фіксації правопорушень.

Проведений нами аналіз норм Кодексу України про адміністративні правопорушення дає підстави виділити три основні підходи законодавця до визначення суб'єктів адміністративної відповідальності юридичних осіб:

1. Юридичні особи як безпосередні суб'єкти правопорушення:

- ч. 1 ст. 123 – порушення правил прикордонного режиму;
- ч. 3 ст. 166-5 – порушення у фінансово-кредитній сфері (нефінансові установи, які мають право надавати окремі фінансові послуги);
- ч. 1 ст. 166-8 – порушення порядку зайняття діяльністю з надання фінансових послуг;
- ч. 2 ст. 184-3 – незаконне використання ознак належності до правоохоронних органів;
- ч. 2–3 ст. 188-29 – невиконання вимог НБУ (нефінансові установи, які мають право надавати окремі фінансові послуги).

2. Посадові особи/керівники/уповноважені особи юридичних осіб як персоніфіковані суб'єкти правопорушення:

- ч. 1 ст. 162-1 – порушення порядку здійснення валютних операцій;
- ч. 1 ст. 163-14 – порушення порядку здійснення операцій з електронними грошима;
- ч. 1 ст. 163-15 – порушення порядку готівкових розрахунків;
- ч. 3 ст. 166-6 – порушення порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності;
- ч. 6 ст. 166-11 – порушення законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб;
- ч. 1-3 ст. 166-20 – порушення законодавства щодо платіжних систем;
- ч. 1-3 ст. 166-28 – порушення вимог щодо посередництва у працевлаштуванні;
- ч. 1 ст. 172-9 – невжиття заходів протидії корупції;
- ч. 1-3 ст. 210-1 – порушення законодавства про оборону, мобілізацію;
- ст. 210-1 КУпАП – порушення законодавства про оборону, мобілізацію.

3. Фізична особа, яка самостійно або як член колегіального органу юридичної особи уповноважена на: виконання функцій з представництва юридичної особи та/або прийняття рішень від її імені, та/або здійснення контролю за діяльністю юридичної особи (фільтрований суб'єкт – європейський підхід):

- ст. 163-18 – порушення вимог у сфері енергетики;
- ст. 163-19 – порушення вимог у сфері комунальних послуг.

Отже, у більшій частині випадків законодавець передбачає відповідальність юридичної особи через її посадових осіб, що свідчить про перенесення відповідальності з юридичної особи на персоналізованого представника.

Характерним є й різноманітність органів, уповноважених на розгляд справ за порушення вищенаведених норм: від органів Національної поліції (ст. 222 КУпАП), судів загальної юрисдикції (ст. 221), до спеціалізованих державних органів, таких як Національний банк України (ст. 234-3), податкові органи (ст. 234-2), Національна комісія у сфері енергетики та комунальних послуг (ст. 244-18), органи державного фінансового контролю (ст. 234-1), територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (ст. 235) тощо. Такий підхід свідчить про фрагментарність правового механізму притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності, що своєю чергою потребує систематизації, уніфікації і закріплення єдиного підходу на рівні нового КУпАП.

У межах дослідження практичного досвіду притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб ми звернулися зі запитом про надання публічної інформації щодо кількості юридичних осіб, які були притягнені до адміністративної відповідальності у розрізі останніх п'яти років до окремих органів державної влади, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Отже, інформація, надана органами державної влади у відповідь на запити щодо отримання публічної інформації, підтверджує брак або надзвичайно обмежене застосування КУпАП щодо юридичних осіб. Зокрема, Львівська митниця Державної митної служби України повідомила, що протягом 2020–2025 років юридичні особи не були притягнуті до адміністративної відповідальності, натомість адміністративній відповідальності піддалися 1052 посадові особи підприємств [Додаток 1]. Це свідчить про усталену практику застосування відповідальності безпосередньо до фізичних осіб, а не до самих організацій як юридичних осіб. В цьому контексті слушно зазначають В. В. Ліпинський та П. С. Лютіков, що брак законодавчо закріпленої можливості притягнення юридичних осіб у митній сфері негативно впливає на ефективність контролю, ускладнює встановлення винних осіб та позбавляє організації належних процесуальних гарантій [9, с. 239–240].

Подібну позицію висловило й Головне управління Державної податкової служби у Львівській області, яке зазначило, що юридичні особи не притягуються до адміністративної відповідальності за порушення податкового законодавства, оскільки до них застосовуються фінансові санкції згідно з Податковим кодексом України, а адміністративна відповідальність поширюється лише на посадових осіб [Додаток 2]. З наведеного випливає, що у вітчизняній правозастосовній практиці спостерігається чітке розмежування адміністративної та фінансової відповідальності. Водночас у науці немає єдності щодо правової природи фінансової відповідальності: одні дослідники розглядають її як самостійний вид юридичної відповідальності, інші – як різновид адміністративної. Питання співвідношення адміністративної та фінансової відповідальності потребує подальшого теоретичного аналізу та стане предметом нашого окремого наукового дослідження.

Іншу практику демонструє Інспекція державного архітектурно-будівельного контролю Львівської міської ради, яка повідомила про складання 195 протоколів про адміністративні правопорушення у період з 2020 по 2025 рік саме щодо юридичних осіб у сфері містобудування [Додаток 3]. Така практика прямо ґрунтується на положеннях Закону України “Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності”, який чітко встановлює адміністративну відповідальність юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців як суб'єктів містобудування [10]. Отже, законодавець безпосередньо закріпив відповідальність юридичних осіб у цій сфері, що дає змогу органам контролю

ефективно реагувати на порушення. Водночас, попри цю позитивну динаміку, така реалізація норм залишається скоріше винятком у загальному контексті адміністративної відповідальності юридичних осіб, ніж загальноприйнятою практикою.

Треба зазначити, що у судовій практиці випадки притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності майже не трапляються. Це підтверджується проведеним нами аналізом Єдиного державного реєстру судових рішень: за період з 2020 по 2025 рік не було зафіксовано жодної справи, де юридична особа була б притягнута до адміністративної відповідальності як суб'єкт правопорушення [11].

Крім запитів на публічну інформацію, аналізу реєстру судових рішень, важливим джерелом емпіричної інформації, на якому базується наше дослідження, стали зустрічі зі суддями, що відбувалися в межах навчальних занять як заходи із залученням практичних працівників. Під час цих зустрічей судді не раз наголошували, що у реальній практиці до адміністративної відповідальності притягаються конкретні посадові особи, а не юридичні особи. Така інформація лише підтверджує зроблений нами висновок про фактичне непритягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності в Україні.

Тож можна зробити висновок, що в реальній правозастосовній практиці адміністративна відповідальність юридичних осіб або не застосовується взагалі, або замінюється іншими формами відповідальності, такими, наприклад, як фінансова, що свідчить про наявність значних прогалин у реалізації положень КУпАП. Це підкріплює потребу системного оновлення законодавства для створення чіткого механізму притягнення юридичних осіб до адміністративної відповідальності.

Описану проблему спробував вирішити законодавець у проєкті Кодексу про адміністративні проступки від 28 червня 2024 року № 11386 [12], який перебуває на розгляді Верховної Ради України. Відповідно до ч. 1 ст. 16 проєкту, відповідальності за вчинення адміністративних проступків підлягають юридичні особи з місцезнаходженням на території України та іноземні юридичні особи, в тому числі їх представництва, філії в Україні без статусу юридичної особи. Стаття 18 проєкту присвячена вині юридичної особи, де зазначається, що адміністративний проступок визнається вчиненим юридичною особою винувато, якщо її посадова особа, фізична особа, яка перебуває з нею в трудових відносинах, а також інша фізична особа, яка хоч і не перебуває у трудових відносинах, але виконує певні дії від імені та в інтересах юридичної особи за договором, довіреністю, усвідомлювала або повинна була усвідомлювати протиправність свого діяння (дії або бездіяльності).

На нашу думку, такий підхід не усуває наявних проблем, а навпаки – створює ризик того, що реальна відповідальність знову покладатиметься не на юридичну особу як самостійного суб'єкта правопорушення, а на фізичних осіб, які діють від її імені. Отже, запропонований механізм фактично зберігає нинішню практику персоніфікованої відповідальності, що суперечить ідеї запровадження повноцінного інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Висновки. Отже, питання адміністративної відповідальності юридичних осіб в Україні потребує докорінного перегляду й системного врегулювання. В умовах сучасного правового розвитку залишення юридичних осіб поза межами чіткої конструкції адміністративно-деліктного права суперечить принципам справедливості, правової визначеності та ефективного захисту публічних інтересів. На тлі фрагментарних і неузгоджених положень чинного законодавства вважаємо, що потрібне розроблення комплексної концепції адміністративної відповідальності юридичних осіб на рівні окремого нормативно-правового акту. Така концепція має передбачати чітке визначення суб'єкта правопорушення, критерії вини, процедуру провадження та процесуальні гарантії. На окрему увагу заслуговує ідея передбачити в новому КУпАП спеціальний розділ, присвячений адміністративним правопорушенням юридичних осіб. Такий підхід дасть змогу створити цілісну, послідовну та зрозумілу систему регулювання відповідальності юридичних осіб, що міститиме підстави вини, елементи складу проступку, особливості провадження, порядок застосування санкцій і механізми захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарат М. Р. (2021). Юридична особа, як суб'єкт адміністративного правопорушення у сфері містобудівної діяльності. *Juris Europensis Scientia*. № 4. С. 24–29. DOI: <https://doi.org/10.32837/chern.v0i4.255> (Дата звернення: 20.05.2025).
2. Глущенко Н. В., Сагайдак В. О. (2021). Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. *Правові горизонти*. Т. 14. № 2. С. 45–49. DOI: 10.21272/legalhorizons.2021.i14.p44 (Дата звернення: 20.05.2025).
3. Кравець М. О. (2017). Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 4. С. 75–78. URL: http://apnl.dnu.in.ua/4_2017/19.pdf (Дата звернення: 20.05.2025).
4. Пустовіт Ю. Ю. (2022). Адміністративна відповідальність юридичних осіб: правове регулювання. *Наукові записки. Серія: Право*. № 12. С. 265–270. DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-265-270 (Дата звернення: 20.05.2025).
5. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навч. посіб.: у 2-х т. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право; В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін.; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса: Вид-во “Юридика”, 2024. 622 с.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Дата звернення: 20.05.2025).
7. Хрідочкін А. В. (2020). Сучасні підходи до розуміння сутності адміністративної відповідальності юридичних осіб за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики в ХХІ столітті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 16–17 жовт. 2020 р.)*. Рівне: Видавн. дім “Гельветика”. Ч. II. С. 84–87.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n1679> (Дата звернення: 20.05.2025).
9. Ліпинський В. В., Лютіков П. С. (2021). Адміністративна відповідальність юридичних осіб за порушення митних правил. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія Право*. Вип. 65. С. 238–241. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.43> (Дата звернення: 20.05.2025).
10. Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Закон України від 14 жовтня 1994 року № 208/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-%D0%B2%D1%80#n15> (Дата звернення: 20.05.2025).
11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (Дата звернення: 20.05.2025).
12. Проект Кодексу про адміністративні проступки від 28 червня 2024 року № 11386. URL: <https://itd.rada.gov.ua/4c39d25d-ed33-467c-99c4-16a232644d03> (Дата звернення: 20.05.2025).

REFERENCES

1. Harat, M. R. (2021). *Yurydychna osoba, yak subiekt administratyvnoho pravoporushennia u sferi mistobudivnoi diialnosti* [Legal entity as a subject of administrative offense in the field of urban planning activities]. *Juris Europensis Scientia*. No. 4. P. 24–29. DOI: <https://doi.org/10.32837/chern.v0i4.255> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].
2. Hlushchenko, N. V., Sahaidak, V. O. (2021). *Osoblyvosti administratyvnoi vidpovidalnosti yurydychnykh osib* [Peculiarities of administrative liability of legal entities]. *Pravovi horyzonty*. No. 2. P. 45–49. DOI: 10.21272/legalhorizons.2021.i14.p44 (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].
3. Kravets, M. O. (2017). *Administratyvna vidpovidalnist yurydychnykh osib* [Administrative liability of legal entities]. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. No. 4. P. 75–78. Retrieved from: http://apnl.dnu.in.ua/4_2017/19.pdf (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].
4. Pustovit, Yu. Iu. (2022). *Administratyvna vidpovidalnist yurydychnykh osib: pravove rehuliuвання* [Administrative liability of legal entities: legal regulation]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pravo*. No. 12. P. 265–270. DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-265-270 (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].
5. *Administratyvne pravo ta administratyvnyi protses v umovakh voiennoho stanu v Ukraini* [Administrative law and administrative process under martial law in Ukraine]: navchalnyi posibnyk: u 2-kh tomakh. Tom 1. Zahalne administratyvne pravo. Osoblyve administratyvne pravo [General administrative law. Special administrative law];

V. Halunko, P. Dikhtiievskiy, O. Hulak ta in.; za zah. red. V. Halunka, V. Felyka. Odesa: Vyd-vo "Yurydyka", 2024. 622 p. [In Ukrainian].

6. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* (2003, January 16) No. 436-IV [Commercial Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

7. Khridochkin, A. V. (2020). *Suchasni pidkhody do rozuminnia sutnosti administrativnoi vidpovidalnosti yurydychnykh osib za porushennia zakonodavstva u sferi intelektualnoi vlasnosti* [Modern approaches to understanding the essence of administrative liability of legal entities for violation of legislation in the field of intellectual property]. *Aktualni problemy yurydychnoi nauky ta praktyky v XXI stolitti January: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Rivne, 16–17 zhovt. 2020 r.)*. Rivne: Vydavn. dim "Helvetyka", Ch. II. P. 84–87. [In Ukrainian].

8. *Kodeks Ukrainy pro administrativni pravoporushennia* (1984, December 7) No 8073-X [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

9. Lipynskiy, V. V., Liutikov, P. S. (2021). *Administrativna vidpovidalnist yurydychnykh osib za porushennia mytnykh pravyl* [Administrative liability of legal entities for violation of customs rules]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: Serii Pravo*. No. 65. P. 238–241. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.43> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

10. *Pro vidpovidalnist za pravoporushennia u sferi mistobudivnoi diialnosti*: Zakon Ukrainy (1994, October 14) No. 208/94-VR [On liability for offenses in the field of urban planning activities]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/208/94-%D0%B2%D1%80#n15> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

11. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen* [Unified State Register of Court Decisions]. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

12. *Proiekt Kodeksu pro administrativni prostupky* (2024, June 28) No. 11386 [Draft Code of Administrative Offenses]. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/4c39d25d-ed33-467c-99c4-16a232644d03> (Accessed: 20.05.2025). [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 03.06.2025 р.

Olha SKOCHYLIAS-PAVLIV

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Professor of the Administrative and
Informational Law Department,
Dr. Habil. (Law), Professor
olha.v.skochylyas-pavliv@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-6737-7628

Olesia DYDA

Lviv Polytechnic National University,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
student of the first (bachelor)
level of higher education
olesia.dyda.pv.2023@lpnu.ua
ORCID: 0009-0003-0026-4620

LEGAL ENTITIES AND ADMINISTRATIVE LIABILITY: CHALLENGES OF APPLICATION

The article examines the issue of administrative liability of legal entities, since bringing legal entities to administrative liability remains one of the least regulated in national legislation. For quite a long time, the dominant view remained that subjects of administrative liability could only be individuals. The

formation of a market economy, the emergence of private initiative and the variety of forms of entrepreneurship posed new challenges to the legal system, including the need to establish an effective mechanism for influencing organizations and enterprises as participants in administrative-legal relations. Therefore, the possibility of bringing legal entities to liability for violations of public law was gradually enshrined in law. The current legislation, case law and individual provisions of the Code of Ukraine on administrative offenses that directly or indirectly relate to the administrative liability of legal entities are analyzed. Based on empirical data, it is proven that most often in practice, officials of a legal entity are responsible, which indicates the imperfection of the mechanism for implementing administrative liability of legal entities in Ukraine. It is stated that the institute of administrative liability of legal entities in Ukraine is at the stage of formation: there are numerous legislative gaps, in particular the lack of clear grounds and procedures for bringing to responsibility. The need for a systematic update of legal regulation and the development of a single concept of liability of legal entities at the level of a separate regulatory legal act is substantiated. In the conditions of modern legal development, leaving legal entities outside the clear structure of administrative tort law contradicts the principles of justice, legal certainty and effective protection of public interests.

Keywords: administrative liability, legal entities, individuals, officials, administrative offense.